

FLÜT EKOLLERİNİN MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALLARINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

Yrd. Doç. Dr, Hazan Kurtaslan
Niğde Üniversitesi
hkurtaslan@nigde.edu.tr

Özet

Sanatın bir dalı olan müzikte pek çok enstrüman ve müzik türü için ekoller bulunmaktadır. Bir batı enstrümanı olan flüt de farklı ekollere ve temsilcilere sahiptir. Flüt ekolünün ileri gelen temsilcileri, batı enstrümanı olması dolayısıyla yine batılı ülkeler ve sanatçılardır. Flüt ekollerini birbirinden ayıran özellikler arasında; farklı flüt mekanizmaları, dudak şekilleri, vibratonun kullanım biçimleri ve artikülasyon kullanımı sayılabilir. Flütün mekanizmasına ve flütü çalıştırmaya bağlı olarak değişiklik gösteren flüt ekollerinin Türkiye'deki Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda yerini tespit etmek bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Araştırma betimsel olup durum tespiti yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda okuyan IV. sınıf öğrencileri, örneklem grubunu ise IV. sınıf flüt öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans ve yüzdelik değerler alınmıştır. Araştırma sonunda, flüt eğitimi alan IV. sınıf öğrencilerinin çoğunun flütteki ekolleri ve hangi ekole göre flüt eğitimi aldıklarını bilmedikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Müzik, flüt, ekol, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı.

THE PLACE AND SIGNIFICANCE OF FLUTE SCHOOLS ON MUSIC EDUCATION DEPARTMENTS

Abstract

There are numerous instruments in music which is a part of art and there are schools for the music types. The flute which is a Western instrument has various schools and representatives. The notable representatives of flute school are the western countries and the western artisans since flute is a western instrument. The characteristics which distinguish the flute schools from each other are different flute mechanisms, types of lips, the way the vibrato is used and the use of articulation. Determining the place of flute schools which exhibit varieties depending on the mechanism of the flute and the style of playing flute on Music Education Departments in Turkey is the basic objective of this study.

The research is descriptive and the situation was determined. The target population of the study consists of the final year students of Music Education Departments and sampling group consists of flute students of final year. In the research, the questionnaire form was used as a data collection tool. Frequencies and percentage value were employed for the analysis of data. At the end of the research, it was concluded that the majority of final year students who receive flute education don't know the schools in flute and the type of school they receive flute education.

Key Words: Music, flute, school, Music Education Department.

GİRİŞ

Ekol, köken olarak latince "schola" teriminden gelmekte olup sözcük anlamı olarak "okul" manasını taşımaktadır. Ekol, Türkçeye Fransızcadan geçmiş olup Fransızca söyleniş şekliyle Türkiye'de kullanılmaktadır.

Ekol tanım olarak, “bir bilim ve sanat kolunda ayrı nitelik ve özellikleri bulunduran yöntem veya akım, okul” anlamına gelmektedir (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5353b6ea0b2a51.63542144).

Sanatın bir dalı olan müzikte ekolün tanımı iki şekilde yapılmıştır. “(1) Ortak yönleri ve amaçları olan, belirli ilkelere birleşerek genel bir stil ya da müzikal bir akım oluşturan sanatçılar grubuna verilen ad. (2) Özgün bir eğitimsel yöntem ve teknik geliştirerek yeni kuşakların yetişmesini amaçlayan usta sanatçıların genel müzikal çizgisi.” (Say, 2002: 172; Say, 2010: 503). Yapılan tanımlara göre müzikte özellikle çalgı eğitiminde bir çalgıya ait ekolün oluşması ve sürekliliğinin devam etmesi önemli bir süreç gerektirmektedir.

Aydar (2002)’a göre çalgı ekolü; bir çalgının çalınmasında ve öğretilmesinde kullanılan özgün yol ve yöntem anlamına gelmektedir. Çalgı ekollerinde kullanılan yeni yöntem ve tekniklerin bulunması, geliştirilmesi, belli bir stile göre olgunlaşması yüzyıllar alan bir süreci kapsamaktadır. Aynı şekilde çalgıların da yüzyıllar boyunca yapısal olarak sürekli değişime uğrayarak gelişim gösterdiği ve evrimini tamamladığı düşünüldüğünde çalgı ekolleri ile çalgıların gelişiminde de bir paralellik olduğu söylenilebilir. Pek çok çalgıdan biri olan flüt de binlerce yıl önce ortaya çıkmış, değişime uğramış, flüt yapımcıları tarafından sürekli yenilenecek evrimini tamamlamış ve ekolü olmuş bir çalgıdır.

Fransa, Almanya, İtalya, İngiltere, Macaristan, Amerika..vb. birçok ülkede ortaya çıkan flüt ekolleri birbirinden farklılık gösteren çalma stillerini de beraberinde getirmiştir. Bunun başlıca sebebi Hepyücel (2009)’e göre; değişik ülkelerdeki flütlerin mekanizmalarının ve yapıldıkları maddelerin farklılığı olarak görülmektedir. 17. yy’da çoğunlukla tahtadan yapılan flütler kullanılmaktayken, 18.yy’da genellikle abanoz, fil dişi, pirinç, gümüş..vb perdelere sahip flütler kullanılmıştır. Bu dönemde yaşamış olan Fransız flütçü ve çalgı yapımcısı J. M. Hotteterre ve ailesinin flütün ilk prototipini geliştirdiği söylenmektedir (Koçyiğit, 2012: 213). Daha sonra flüt sanatçısı ve yapımcısı Alman C. Denner, J. Quantz, J. G. Tromlitz ve İngiliz C. Nicholson flüte önemli yenilikler getirmişlerdir. 19.yy’ın ortalarında Alman flüt yapımcısı T.Boehm her perdenin bağımsız bir şekilde açılabilmesini sağlayan mekanizmayı geliştirmiş ve ağaç gövdeli flütler üzerinde denemiştir. Aynı dönemde yaşayan Fransız flüt yapımcısı Louis Lot, T.Boehm’ün kullandığı mekanizmayı gümüş gövdeli flütleri geliştirmek amacıyla kullanmıştır (Hepyücel, 2009; Tatu, 2008). Özellikle T. Boehm tarafından geliştirilmiş olan mekanizmalı gümüş flütler, farklı ton renkleri geliştirmeye uygun yapısı sebebiyle flüt sanatçıları tarafından tercih edilen flütler haline gelmiştir. Flütün tonunda ve mekanizmasında görülen bu yenilikler flüt sanatçılarının çalma şekillerini değiştiren ve flüt ekollerini birbirinden ayıran başlıca önemli unsurlardan olmuştur.

Ülkelere göre, flüt ekolleri ve ekol özellikleri incelendiğinde tarihte önemli yeniliklere ve gelişimlere yol açmış ve hala varlığını sürdüren ekoller arasında en önemlileri hiç kuşkusuz ki Fransız, İngiliz ve Alman ekolleridir. Bu ekoller, flüte ve flüt çalıcılığına getirdikleri yenilikler bakımından aşağıdaki gibi incelenmiştir.

Fransız ekolü, halen en yaygın olarak kullanılan flüt ekolüdür. Geçmişten günümüze Fransa ve Avrupa’nın pek çok ülkesinde bu ekolü temsil eden çok sayıda flüt sanatçısı ve flüt yapımcısı yetişmiştir. Ünlü Fransız ekolü temsilcilerinden bazıları: F.Devienne, J.Tulou, L. Dorus, J.H.Altes, C. P. Taffanel, A. Hennebains, P.Gaubert, M.Moyse, J.Demmersman, G. Crunelle, M. Debost, J.P. Rampal, P.Y.Artaud, A. Marion,..gibi.(Alıcı, 2010; Hepyücel, 2009; Sözer, 2013; Aksoy, 2009). Fransız ekolü, Alman flütist ve flüt yapımcısı T.Boehm’in geliştirmiş olduğu mekanizmalı flütleri benimsemiştir. “Fransız ekolünü güçlü kılan, virtüözite düzeyinde tekniği kazandıran disiplinli bir çalışma programı üzerine kurulmuş olmasıdır ve enstrüman üzerinde ustalaşmaya elverişli olan tek ekol olmasıdır” (Gabaron, 2005:16). Fransız flüt ekolü ile flüt çalmanın genel özellikleri incelendiğinde Hepyücel (2009)’e göre; alt ve üst dudağı germeden, özellikle üst dudağın rahat olduğu ve kontrolün dudak kenarlarında olduğu bir dudak pozisyonu kullanılır. Üst dudağın rahat olması hava deliğinin şeklini ve büyüklüğünü değiştirerek farklı ton renkleri elde etmek için önemlidir. Vibratonun kullanılma şekli Fransız ekolü için çok önemlidir. Fransız stili vibratonun; şarkı söyler gibi, doğal ve anlatılmak istenen etkiye göre derinliği ve hızı farklılık gösteren bir yapısı vardır. Artikülasyon kullanımı, her ülkeye ve konuşulan dilin fonetik yapısına göre değişiklik gösterdiği göz önünde bulundurulduğunda, genellikle t ya da d harfleri kullanılarak oluşturulmaktadır. Fransız dilinin kullanım şekline göre t harfinin belirgin olarak söylenmesi nedeniyle flüt çalmada büyük kolaylık sağlamıştır.

Fransız ekolü ses kalitesine ve nüansa önem vermiştir. Flüt çalmanın temel boyutlarını entonasyon, nefes alma, teknik ve stil olarak ele almış, iyi bir ses arayışını ilk planda tutmuştur. Flüt çalan kişiye virtüözüte özellikleri özelliklerini kazandırmayı amaçlamıştır (Akt. Aksoy, 2009; Hepyücel, 2009).

Alman flüt ekolünde, gerek flüt yapımı gerekse flüt çalıcılığı ile bu ekole damgasını vurmuş iki büyük flütist ve flüt yapımcısı J.J.Quantz ve T.Boehm'ün isminden söz etmek gerekir. J.J.Quantz abanoz ve fildişinden üretilen yumuşak tınlı flütlerine yeni perdeler eklemiş ve pes seslerde kuvvetli ve yoğun bir ses rengi elde etmek amacıyla flütün ağızlık deliğini ovale dönüştürmüştür (Powel, 2002: 98). Bir diğer önemli isim T.Boehm de günümüze kadar gelen flüt mekanizmasını bulan kişidir. T.Boehm'ün flütlerinde mekanizmanın yanı sıra ağızlık deliği şekli de değiştirilerek oval yerine dikdörtgene yakın bir şekil oluşturulmuştur. Ağızlık deliğindeki bu değişim hava akımı için daha uzun bir kesit sağlamakta ve daha çok havanın etkili olmasına yardımcı olmaktadır (Akt. Hepyücel, 2009; Arslan ve Sarıboğa; 2012). T.Boehm'ün yaptığı bu yeni flütlerin Alman flütistler tarafından da kullanılması ile Alman ekolündeki ton anlayışında değişiklikler olmuştur. "İdeal Alman sesinin Boehm flütte oldukça koyulaştığı, pesleştiği, ağırlaştığı ve kalınlaştığı gözlemlenmiştir" (Aksoy, 2009: 19). J.J.Quantz ve T.Boehm'ün yanı sıra J.G.Tromlitz ve ses rengi, esneklik ve nüans yapmadaki farklı düşünceleri Alman stiline getirilmesine katkı sağlayan G.Scheck Alman flüt ekolü için önemli bir yere sahiptir. Alman ekolünü benimseyen diğer bazı flütistler şunlardır; K. Wilhelm, K.P. Valentin, K. Gottlieb, A.B. Fürstenau, M. Fürstenau, H. Heindl, E.W.Heinmeyer, P.Herbert, H. Albert, K.Carl, D. Nicholas.

Alman flüt ekolüne göre flüt çalmanın genel özellikleri incelendiğinde dudaklar birbirine paralel ve gergin pozisyonudadır. T.Boehm'ün yapmış olduğu flütler sayesinde Alman flüt ekolünün tonunda değişimler meydana gelmiştir. Daha baskın, güçlü, pes ve koyu bir ton ortaya çıkmıştır. Bu ekolde vibrato kullanımından uzak durulmuştur daha düz sesler üretildiği söylenilebilir. Çünkü Alman geleneğine göre görkemli çalma şekli daha çok ön planda tutulmuştur (Hepyücel, 2009; Aksoy, 2009). Artikülasyon için kullanılan hecelerin konuşulan dile, yaşanan ülkeye göre farklılık gösterdiği düşünüldüğünde t ve d harflerine getirilen hecelerin çoğunlukla kullanıldığı görülmektedir. Bugün Alman flüt ekolünün, Fransız ekolünden etkilenerek bazı değişimlere uğradığı söylenilebilir, örneğin Alman ekolünde kullanılan düz sesler yerini vibratolu seslere bırakmıştır.

Bir diğer flüt ekolü İngiltere'de gelişmiştir. C. Nicholson tarihte İngiltere'deki flüt ekolünün kurucusu olarak bilinmektedir. Bu ekolde parlak, keskin, güçlü ve geniş sesler ön planda tutulmuştur. Pes seslerdeki güçlülük ve parlaklık dikkat çekicidir. T.Boehm, flüt yapımında İngilizlerin flütten çıkardıkları tonun şiddetinden oldukça etkilenmiştir. Özellikle C. Nicholson'ın kendi yaptığı büyük perde delikleri ve ağızlık deliği olan flütünden çıkan etkileyici sesler o dönemde İngiliz ekolünün adından söz edilmesine yol açmıştır (Boehm, 1882: 12; <http://www.standingstones.com/irflute2.html>). Bu ekolün diğer temsilcilerinden bazıları şunlardır: J. Radcliff, A.P. Vivian, J. Richardson, O. Svendsen, R.Carte, F. Griffith, E. German, A. Fransella, A. Manns, H. Wood, E. De Jong, R. Murchie, C. V. Stanford, L. Whitelock, R. Murchie, L. Goossens, G. Acroyd, W. Alwyn, H. Clarke, A. Gleghorn, G. Jackson, W. Smith, G. Walker, J. F. Cook, G. Gilbert, T. Wye (Raposo, 2007: 24)

İngiliz flüt ekolüne göre flüt çalmanın genel özellikleri incelendiğinde; dudak şekli olarak Alman ekolü ile benzerlik göstermektedir. Bu ekolde perde delikleri farklı büyüklükte olan flütler tercih edildiği için sıkı ve her sese göre değişen dudak pozisyonu ortaya çıkmıştır (Hepyücel,2009: 17). Artikülasyon kullanımı bakımından; İngilizlerin "t" harfini belirgin olarak seslendirmemesi ya da seslendirirken "d" olarak değişime uğratması artikülasyon kullanımında farklılığa ve çok sayıda çeşitliliğe yol açmıştır. Ayrıca bu ekolde çok az kullanılan ya da kullanılmayan bir vibrato anlayışı gelişmiştir (Hepyücel, 2009: 16).

Çalgıya özgü yeni stiller, teknikler üretilerek ve bunların kalıcılığının yeni nesillere aktararak sağlanması durumunda bir ekolün oluşabileceği söylenilebilir. Flüt çalgısı için Türkiye'de böyle bir ekolün oluşmadığı ancak var olan flüt ekollerinin eğitimciler ve sanatçılar tarafından kullanıldığı görülmektedir. Bu düşünceden yola çıkılarak flüt ekollerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'ndaki yeri ve önemini araştırmak amacıyla IV. sınıf flüt öğrencilerinin görüşleri alınmıştır. Araştırma ile öğrencilerin, flüt ekollerine yönelik bilgilerinin ne durumda olduğu, bireysel çalgı dersi kapsamında aldıkları flüt eğitimini hangi flüt ekolüne göre sürdürdükleri ortaya koymaya çalışılmıştır. Araştırmanın problem cümlesi "flüt ekollerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'ndaki yeri ve önemi nedir?" olarak oluşturulmuştur.

YÖNTEM

Araştırma betimsel olup durum tespiti yapılmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2009: 77).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında 2013- 2014 eğitim öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören IV. sınıf öğrencileri, örneklem grubunu ise; yine 2013- 2014 eğitim öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören ve ulaşılabilen 92 IV. sınıf flüt öğrencileri oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören IV. sınıf flüt öğrencilerinin flüt ekolleri hakkındaki görüşlerini almak amacıyla anket formu kullanılmıştır. Hazırlanan anketin kapsam geçerliğini belirlemeye yönelik olarak Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında flüt dersi veren 3 öğretim elemanının görüşü alınmıştır. Ayrıca güvenilirliği için Niğde Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında III. sınıfta okuyan flüt öğrencilerinin katılımıyla ön uygulaması yapılmıştır. Ön uygulama sonucunda anlaşılmayan sorular, öğretim elemanlarının da onayı alınarak çıkarılmıştır. “Ön uygulama, anketin geçerlik ve güvenilirliğinin gözleme dayalı verilerle sorgulandığı bir aşamadır. Anketin taslak formundaki problemleri belirlemede öneme sahip olan ve araştırmanın hedef kitleyle benzer özelliklere sahip bir grup üzerinde yapılacak ön uygulama, geçerli ve güvenilir sonuçlar elde etmek için çok önemli bir aşamadır” (Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009: 136). Tüm bu işlemlerden sonra ankete son şekli verilmiş ve toplam 11 araştırma sorusu kalmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde Spss 17,0 paket programı kullanılmış ve anketteki soruların analizinde f ve % dağılımları alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, örneklem grubunu oluşturan Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören IV. sınıf flüt öğrencilerine uygulanan anket sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Bulgular, tablolar halinde sunulmuştur. Tablo açıklamaları yüzdelik değerleri en yüksek cevaptan en düşük cevaba göre verilmiştir.

Tablo 1: Flüt Öğrencilerinin Kişisel Özellikleri

Kişisel Özellikler	f	%	
Cinsiyet	Kız	58	63
	Erkek	34	37
	Toplam	92	100
Mezun Olunan Lise Türü	Genel Lise	28	30.4
	Güzel Sanatlar Lisesi	64	69.6
	Anadolu Lisesi	0	0
	Diğer	0	0
	Toplam	92	100
Flüt Çalmaya başlama Zamanı	İlkokulda	0	0
	Ortaokulda	5	5.4
	Lisede	48	52.2
	Liseden sonra	8	8.7
	Üniversitede	31	33.7
Toplam	92	100	
Flüt Çalma Yılı	1 - 3 yıl	5	5.4
	4 - 6 yıl	34	37

7 - 9 yıl	52	56.5
10 - 12 yıl	1	1.1
13 ve üzeri	0	0
Toplam	92	100

Tablo 1'e göre, örneklem grubunu oluşturan IV. sınıf flüt öğrencilerinin %63'ü kız, %37'si erkekler oluşturmaktadır. Mezun olunan lise türü dağılımları incelendiğinde, %69,6'sının Güzel Sanatlar Lisesi, %30.4'ünün Genel Lise mezunu olduğu tespit edilmiştir. Flüt çalmaya başlama zamanları dağılımlarına göre %52.2'sinin lisede, %33.7'sinin üniversitede, %8.7'sinin liseden sonra ve %5.4'ünün ortaokulda flüt çalmaya başladığı görülmektedir. IV. Sınıf flüt öğrencilerinin flütü çalma yılları incelendiğinde; %56.5'inin 7 - 9 yıldır, %37'sinin 4 - 6 yıldır, %5.4'ünün 1 - 3 yıldır, %1.1'inin de 10 - 12 yıldır flüt çaldığı tespit edilmiştir.

Tablo 2: Flüt ekollerinin daha önce duyulma durumuna ilişkin öğrenci görüşleri

Seçenekler	f	%
Evet	42	45.7
Hayır	50	54.3
Toplam	92	100

Tablo 2'ye göre, flüt öğrencilerinin %54.3'ü, flüt ekollerini daha önce duymadığını *hayır* cevabı ile, %45.7'si flüt ekollerini daha önce duyduğunu *evet* cevabı ile ifade etmiştir. Araştırmaya katılan flüt öğrencilerinin yarısından fazlasının flütteki ekolleri duymadıkları söylenilebilir.

Tablo 3: Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki flüt eğitiminde ekollere yeterince yer verilme durumuna ilişkin öğrenci görüşleri

Seçenekler	f	%
Evet	30	32.6
Hayır	62	67.4
Toplam	92	100

Tablo 3'e göre, flüt öğrencilerinin %67.4'ü, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki flüt eğitiminde ekollere yeterince yer verilmediğini *hayır* cevabı ile, %32.6'sı Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki flüt eğitiminde ekollere yeterince yer verilmediğini *evet* cevabı ile ifade etmiştir. Araştırmaya katılan flüt öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki flüt eğitiminde ekollere yeterince yer verilmediğini düşündükleri söylenilebilir.

Tablo 4: Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki flüt eğitiminde ekollere yeterince önem verilme durumuna ilişkin öğrenci görüşleri

Seçenekler	f	%
Evet	5	5.4
Hayır	87	94.6
Toplam	92	100

Tablo 4'e göre flüt öğrencilerinin %94.6'sı, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki flüt eğitiminde ekollere yeterince önem verilmediğini *hayır* cevabı ile, %5.4'ü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki flüt eğitiminde ekollere yeterince önem verildiğini *evet* cevabı ile ifade etmiştir. Araştırmaya katılan flüt öğrencilerinin tamamına yakınının Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki flüt eğitiminde ekollere yeterince önem verilmediğini düşündükleri söylenilebilir.

Araştırma için elde edilen aşağıdaki bulgu, daha önce flütte ekolleri duyan 42 flüt öğrencisine göre düzenlenmiştir.

Tablo 5: Flüt ekollerinin genel olarak özelliklerinin bilinme durumuna ilişkin öğrenci görüşleri

Seçenekler	f	%
Evet	32	76.2
Hayır	10	23.8
Toplam	42	100

Tablo 5'e göre flüt ekollerini duyduğunu belirten 42 flüt öğrencisinin %76.2'si ekollerin genel olarak özelliklerini bildiğini *evet* cevabı ile, %23.8'i ekollerin genel olarak özelliklerini bilmediğini *hayır* cevabı ile ifade etmiştir. Flüt öğrencilerinin yarısından fazlasının flüt ekollerinin genel olarak özelliklerini bildiği söylenebilir.

Araştırma için elde edilen aşağıdaki bulgu, flüt ekollerinin genel anlamda özelliklerini bilen 32 flüt öğrencisine göre düzenlenmiştir.

Tablo 6: Hangi ekole göre flüt çaldığının bilinme durumuna ilişkin öğrenci görüşleri

Seçenekler	f	%
Evet	27	84.4
Hayır	5	15.6
Toplam	32	100

Tablo 6'ya göre flüt ekollerinin genel olarak özelliklerini bildiğini belirten 32 flüt öğrencisinin %84.4'ü hangi ekole göre flüt çaldığını bildiğini *evet* cevabı ile, %15.6'sı hangi ekole göre flüt çaldığını bilmediğini *hayır* cevabı ile ifade etmiştir. Flüt öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun hangi ekole göre flüt çaldığını bildikleri söylenilebilir.

Araştırma için elde edilen aşağıdaki bulgu, hangi ekole göre flüt çaldığını bilen 27 flüt öğrencisine göre düzenlenmiştir.

Tablo 7: Flüt çalarken kullanılan ekolün isminin ve özelliklerinin bilinme durumuna ilişkin öğrenci görüşleri

Ekol Adı			Ekol Özellikleri		
Seçenekler	f	%	Seçenekler	f	%
Fransız	17	63	Teknik pozisyonlar	0	0
			Teknik pozisyonlar ve artikülasyon	0	0
			Vibrato	0	0
			Ton	0	0
			Ton ve vibrato	3	11.1
			Teknik pozisyonlar, artikülasyon, ton ve vibrato	14	51.9
			Diğer	0	0
Alman	5	18.5	Teknik pozisyonlar	0	0
			Teknik pozisyonlar ve artikülasyon	4	14.8
			Vibrato	0	0
			Ton	0	0
			Ton ve vibrato	0	0
			Teknik pozisyonlar, artikülasyon, ton ve vibrato	1	3.7
			Diğer	0	0
İngiliz	5	18.5	Teknik pozisyonlar	0	0
			Teknik pozisyonlar ve artikülasyon	2	7.4
			Vibrato	0	0
			Ton	3	11.1
			Ton ve vibrato	0	0
			Teknik pozisyonlar, artikülasyon, ton ve vibrato	0	0
			Diğer	0	0

			vibrato		
			Diğer	0	0
Toplam	27	100	Toplam	27	100

Tablo 7'ye göre hangi ekole göre flüt çaldığını bilen 27 flüt öğrencisinin %63'ü Fransız ekolünü, %18.5'i Alman ekolünü ve %55'i de İngiliz ekolünü kullandıklarını ifade etmiştir. Flüt öğrencilerinin yarısından fazlasının Fransız flüt ekolünü kullanarak flüt çaldıkları söylenilebilir.

Tablo 7'ye göre, Fransız ekolü kullanan flüt öğrencilerinin %51.9'u ekol özellikleri olarak teknik pozisyonlar, artikülasyon, ton ve vibratoyu, %11.1'i de ton ve vibratoyu ifade etmiştir. Alman ekolü kullanan flüt öğrencilerinin %14.8'i ekol özellikleri olarak teknik pozisyonlar ve artikülasyon, %3.7'i de teknik pozisyonlar, artikülasyon, ton ve vibratoyu ifade etmiştir. İngiliz ekolü kullanan flüt öğrencilerinin %11.1'i ekol özellikleri olarak tonu, %7.4'ü de teknik pozisyonlar ve artikülasyonu ifade etmiştir. Fransız ekolü kullanarak flüt çalan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun ekol özellikleri olarak teknik pozisyonlar, artikülasyon, ton ve vibratoyu bildikleri; Alman ekolü kullanarak flüt çalan öğrencilerin yarısından fazlasının ekol özellikleri olarak teknik pozisyonlar ve artikülasyonu bildikleri; son İngiliz ekolü kullanarak flüt çalan öğrencilerin yarısından fazlasının ekol özellikleri olarak ton anlayışını bildikleri söylenilebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bir çalgıda ekolün oluşması için o ekolün temellerini oluşturacak olan farklı bilgilerin üretilerek kullanılabilmesi, ustadan çırağa bilgilerin doğru aktarılması, yeni nesiller yetiştirerek sürekliliğinin sağlanması önemlidir. Araştırmanın konusunu oluşturan flüt ekolleri içinde bugün halen kullanılarak sürekliliğini sağlayan ekoller bulunmaktadır. Günümüzde en çok Fransız ekolünün kullanılmakta olduğunu söyleyebiliriz. Daha sonra Alman ve İngiliz ekolleri sayılabilir.

Fransız flüt ekolüne bağlı flütistler, flüte dikine üflemler böylece olgun, yumuşak, sıcak ve ince ses karakterinin tabanı olmuşlardır. Alman ve İngiliz ekolüne bağlı flütistler, flüte daha çok yatay üfleyerek net, güçlü ve yoğun bir ses üretmişlerdir (Akt. Aksoy, 2009: 23). Eğer kişinin iyi bir koyu tonu varsa ve vibrato kullanmamaya özen gösteriyorsa bu bir Alman ekolü flütisttir. Ses rengi donuk ama kuvvetli bir tonu varsa ve çok az yada hiç vibrato kullanmıyorsa bu İngiliz ekolü flütisttir. Mekanizmayı hızlı kullanıyorsa ve parlak bir ses rengi varsa bu da bir Fransız ekolü flütisttir. (Akt. Aksoy, 2009: 24; Hepyücel, 2009: 16-17).

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; araştırmaya katılan 92 flüt öğrencisinin, flüt ekollerini %54.3 oranında duymadığı tespit edilmiştir. 92 flüt öğrencisine göre, %67.4 oranında Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'ndaki flüt eğitiminde ekollere yeterince yer verilmediği ve %94.6 oranında ekollere yeterince önem verilmediği sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmadan elde edilen bu iki sonuca göre, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında flüt ekollerine yer verilme durumları ile önem verilme durumları arasında büyük bir farklılığın olduğu dikkati çekmektedir. Flütte ekolleri duymuş olan 42 öğrencinin, %76.2 oranında ekollerin genel olarak özelliklerini bildikleri araştırma sonucunda görülmüştür. Ekollerin genel anlamda özelliklerini bilen 32 flüt öğrencisinin %84.4 oranında hangi ekole göre flüt çaldıklarını bildiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun ekollerin genel anlamda özelliklerini bilmelerine karşın hangi ekole göre flüt çaldığını bilenlerin sayısının daha az olduğu görülmektedir. Araştırmadan, hangi ekole göre flüt çaldığını bilen 27 öğrencinin, %63 oranında Fransız ekolünde, %18.5 oranında Alman ekolünde ve %18.5 oranında İngiliz ekolünde flüt çaldıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Fransız ekolü kullanarak flüt çalan öğrencilerin ağırlıkta olduğu anlaşılmaktadır. 27 flüt öğrencisinin, Fransız ekolüne göre %51.9 oranında teknik pozisyonlar, artikülasyon, ton ve vibrato özelliklerini bildikleri, Alman ekolüne göre %14.8 oranında teknik pozisyonlar ve artikülasyon özelliklerini bildikleri ve İngiliz ekolüne göre %11.1 oranında ton özelliklerini bildikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarından, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında verilen flüt eğitiminde ekollere az yer verildiği ve öneminin çok daha az vurgulandığı anlaşılmaktadır.

Elde edilen sonuçlar ışığında Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören IV. sınıf flüt öğrencilerinin ekollere yönelik bilgilerin verilmesinde ve artırılmasında eğitimcilerin öneminin büyük olduğu

düşünülmektedir. Eğitimcilerin, öğrencilerle bilgilerini daha çok paylaşmaları, konu ile ilgili öğrencilere araştırma ödevleri vermeleri; Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda VIII. yarıyılında verilen bireysel çalgı ve öğretimi dersinde öğrencilere ekoller hakkında derinlemesine bilgiler vermeleri önerilmektedir.

IV. sınıfta öğrenim gören flüt öğrencilerinin birer öğretmen adayı oldukları göz önüne alındığında, flüte yönelik aldıkları eğitimleri kısa bir süre sonra öğrencileri ile paylaşmaya başlayacaklardır. Bilinçli ve başarılı bir yeni neslin yetişmesi için flüte, flütteki ekollere yönelik bilgileri titizlikle öğrenmeleri önerilmektedir.

Flüt sanatçılarının, eğitimcilerin ya da çalgı yapımcılarının Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören flüt öğrencilerine ekollere yönelik seminerler vermeleri; Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında görev yapmakta olan flüt eğitimcilerinin, ekollere yönelik birikimlerini arttırmak amacıyla seminer ya da çalıştaylara katılımlarının sağlanması önerilmektedir.

Yapılan bu araştırmanın, flütte ekoller üzerine yapılacak yeni araştırmalara örnek oluşturacağı düşünülmektedir.

Not: Bu çalışma 24-26 Nisan 2014 tarihlerinde Antalya'da 21 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 5th International Conference on New Trends in Education and Their Implications – ICONTE' de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Alıcı, S. (2010). *Paul Taffanel ve morceaux impose geleneği*. Yayınlanmamış sanatta yeterlilik tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Aksoy, R.N. (2009). *Flütte ton kavramı ve ton eğitiminde kullanılan Marcel Moyse'un 'de la sonorite' adlı kitabının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Arslan, F. ve Sarıboğa, B. (2012). Flüt tarihinde Theobald Boehm ve flüte getirdiği yenilikler. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, Cilt/Vol.2, Sayı/No.4, 133 - 140*.

Aydar Ç. S. (2002). *Evrensel viyola eğitiminin Türkiye boyutu içinde ulusal ekol yaratma araştırması*. Yayınlanmamış sanatta yeterlilik tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Boehm, T. (1882). *An essay on the construction of flutes*, London: W. S. Broadwood.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (4. Baskı), Ankara: Pegem Yayınları.

Gabaron, N. (2005). *L'enseignement de la flute traversiere, histoire de la constitution d'une discipline d'excellence en France*. Lyon: Memoire de Pedagogie.

Hepyükcel, C. (2009). *19. Yüzyıldan günümüze Fransız ekolü ve Marcel Moyse'un dünya flüt sanatına etkileri*. Yayınlanmamış sanatta yeterlilik tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

Koçyiğit, Ö. (2012). Barok dönem flütçüsü Jacques- Martin Hotteterre üzerine bir inceleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt XIV, Sayı:2, 211 – 224*.

Öner, A. (2011). Öğrencilerin kültürel ve müzikal profilleri ile çalgı öğretim süreçlerine yönelik bir araştırma: flüt eğitimi örneği, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, Cilt/Vol.1, Sayı/No.3, 339 - 353*.

Powell, A. (2002). *The flute*. Londra: Yale University Press.

Rapose, j. A. (2007). *Defining the British flüte school: a study of British flüte performance practice 1890-1940*. Unpublished PhD thesis, The University of British Columbia, British.

Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, A. (2010). *Müzik ansiklopedisi, besteciler, yorumcular, eserler, kavramlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Sözer, E. (2013). *Dünya flüt sanatında Jean Pierre Rampal fenomeni*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Tatu, A. G. (2008). *Flüt metodu*. (2. Basım), İstanbul: Pan Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (6.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Türk Dil Kurumu,

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5353b6ea0b2a51.63542144,
Erişim Tarihi: 23.02.2014.

Boehm, Nicholson and the English flute style. <http://www.standingstones.com/irflute2.html> Erişim Tarihi: 09.02.2014.